

Til lovforslag nr. L 189. Skriftlig fremsættelse (2. februar 2000)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet. (Folkeoplysningsloven).

(Lovforslag nr. L 189).

I følge lov nr. 445 af 14. juni 1995 om ændring af lov om støtte til folkeoplysning skal der fremsættes forslag til revision af loven for Folketinget i folketingsåret 1999/2000. Jeg nedsatte derfor en arbejdsgruppe med det formål at se på lovens hensigtsmæssighed samt stille forslag til ændringer, herunder forslag til forenklede tilskuds- og lokaleanvisningsregler.

Hovedkonklusionerne i rapporten er, at den gældende lov er god og funktionel, men at der kan ske forbedringer. Der er især udtrykt ønske om at styrke fællesskabet, det samfundsbetonede og det værdibaserede i folkeoplysningen, at forenkle tilskudsreglerne samt at forebygge utilsigtet brug og misbrug af loven. Forslaget bygger i vid udstrækning på arbejdsgruppens indstillinger.

Lovens hovedforslag:

Der indføres som bærende elementer et krav om foreningsdannelse som grundlag for tilskud og formålsbestemmelser, der skal give brugerne af loven - folkeoplysningsudvalg og initiativtagere - bedre pejlemærker for, hvad der er folkeoplysende virksomhed efter loven.

Kravet om foreningsdannelse til afløsning af gældende lovs kredsbegreb sker for at sætte folkeoplysningen ind i en organisatorisk sammenhæng, hvor krav om bestyrelse, vedtægt og formålsbeskrivelse opstiller nogle rammer, som i kombination med lovens formålsbestemmelser

tilsiger at give brugere, administratorer m.fl. et bTNedre og mere sikkert arbejdsredskab for afgrænsningen af den folkeoplysende virksomhed, end der er i dag med det nuværende kredsbegreb.

Forslaget medfører også en øget satsning på fællesskabet og det værdibaserede i den folkeoplysende voksenundervisning. Der indføres en ordning, hvorefter 10 pct. af det årlige tilskud, som den enkelte voksenundervisende forening modtager, skal anvendes til virksomhed med samfundsbetonet og helhedsorienteret oplysning, der ligger ud over den traditionelle undervisning. Formålet er at understøtte ønsket om at gøre væsentlige emner, der har interesse for fællesskabet, til samtalestof mellem mennesker. Tilskuddet vil kunne afregnes på andre udgiftstyper end lærerløn.

Forslaget ændrer den nugældende mindst 5 pct. pulje til forsøg og udvikling til en start- og udviklingspulje. Ændringen sker, for at også helt nystartede foreninger kan få tilskud fra puljen. Puljen skal i øvrigt fortsat sikre rummelighed i loven og skal give mulighed for, at forskellige organisationsformer kan påvirke og udfordre hinanden og forandre sig i et dynamisk samspil. Det sker ved at sikre tilskud til nye initiativer, til udviklingsarbejde, til amatørkulturelle aktiviteter, til folkeoplysende tilbud til børn og unge, som ikke tiltrækkes af andre tilbud, og til samlingssteder med folkeoplysning som hovedformål m.v.

Ud over de nævnte forslag vil tilskudssystemet og de mellemkommunale udligninger blive forenklet. Tilskudsbestemmelserne vil blive fastsat i en bekendtgørelse. For det frivillige foreningsområde vil tilskudsmodellen blive fastsat af kommunalbestyrelsen ud fra lokale forhold, mens tilskudsmodellen for folkeoplysende voksenundervisning vil fremgå af en model, som bliver fastsat i bekendtgørelse. Den mellemkommunale udligning vil igen ske efter en centralt